

A large orange circle occupies the left side of the slide, partially cut off by the edge.

Jaap Ruiter

Jaap Ruiter advies

Moderne landinrichting: toepassingsmogelijkheden en dilemma's

Boven het Maaiveld, 30 oktober 2025

A large orange circle on the left side of the slide, partially cut off by the edge.

Landinrichting historie

1924 Wet op de Ruilverkaveling

1954 Ruilverkavelingswet

1985 Landinrichtingswet

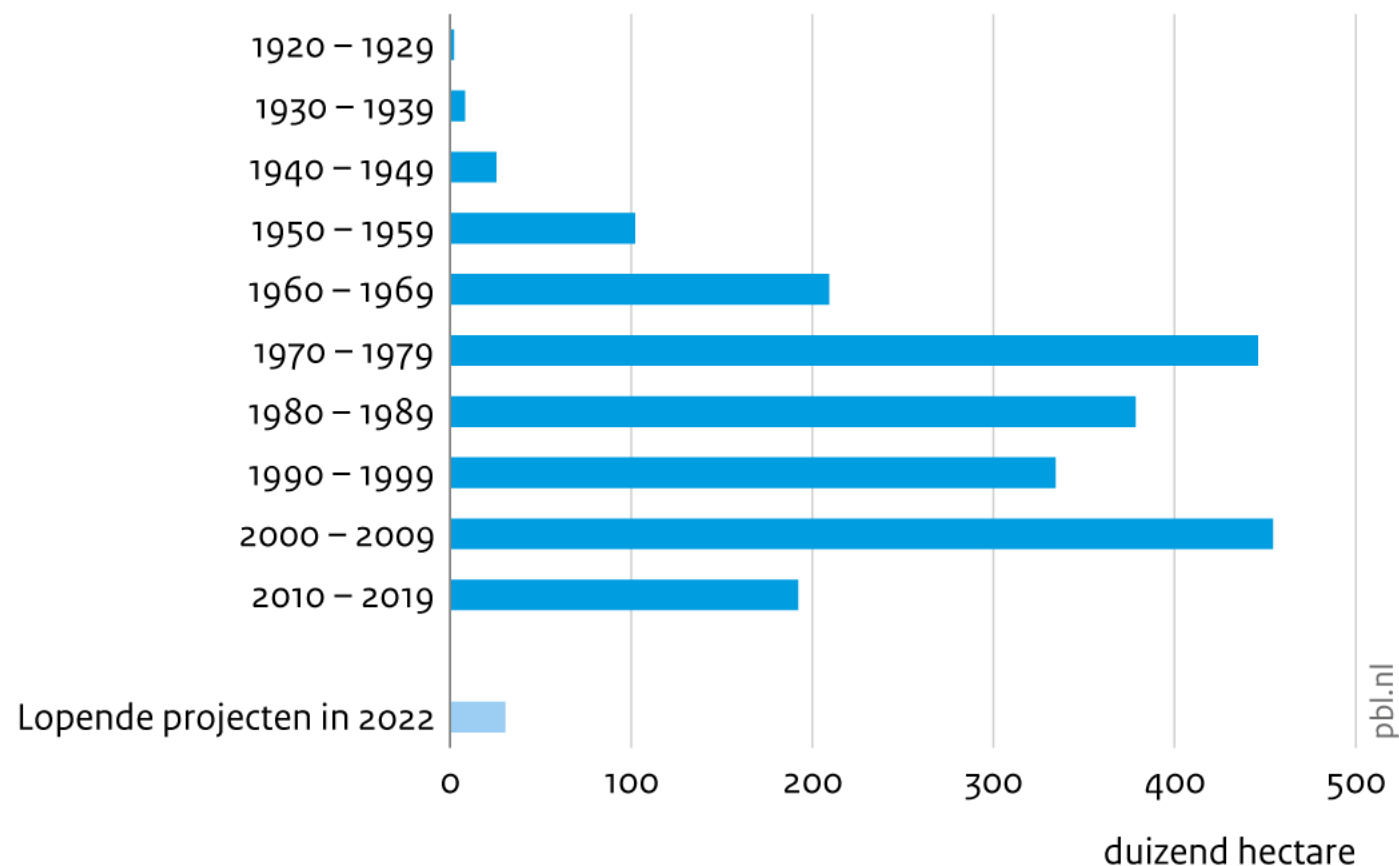
2007 Wet Inrichting Landelijk Gebied

2024 Omgevingswet

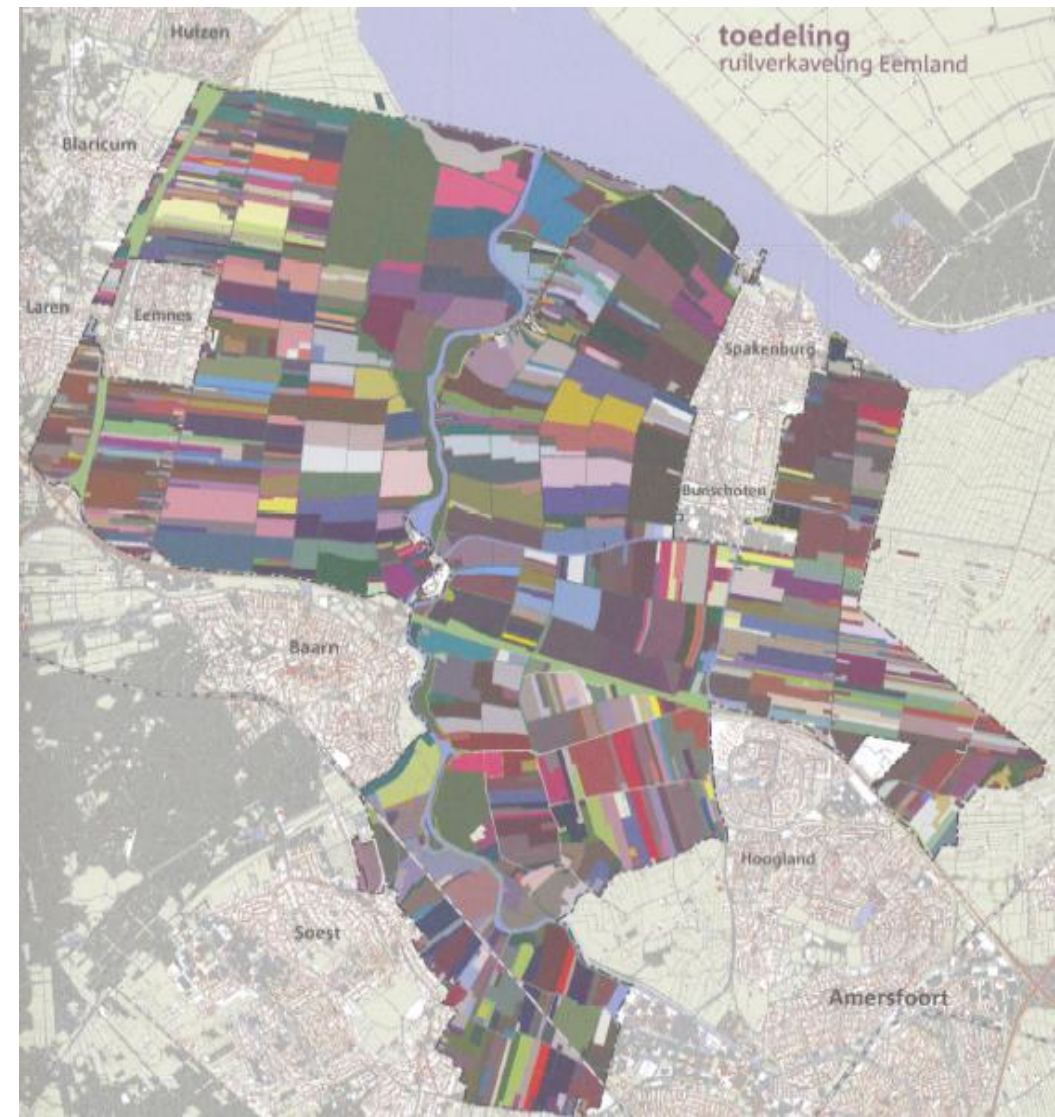
Landinrichting historie

Oppervlakte plangebied van voltooide landinrichtingsprojecten per decennium

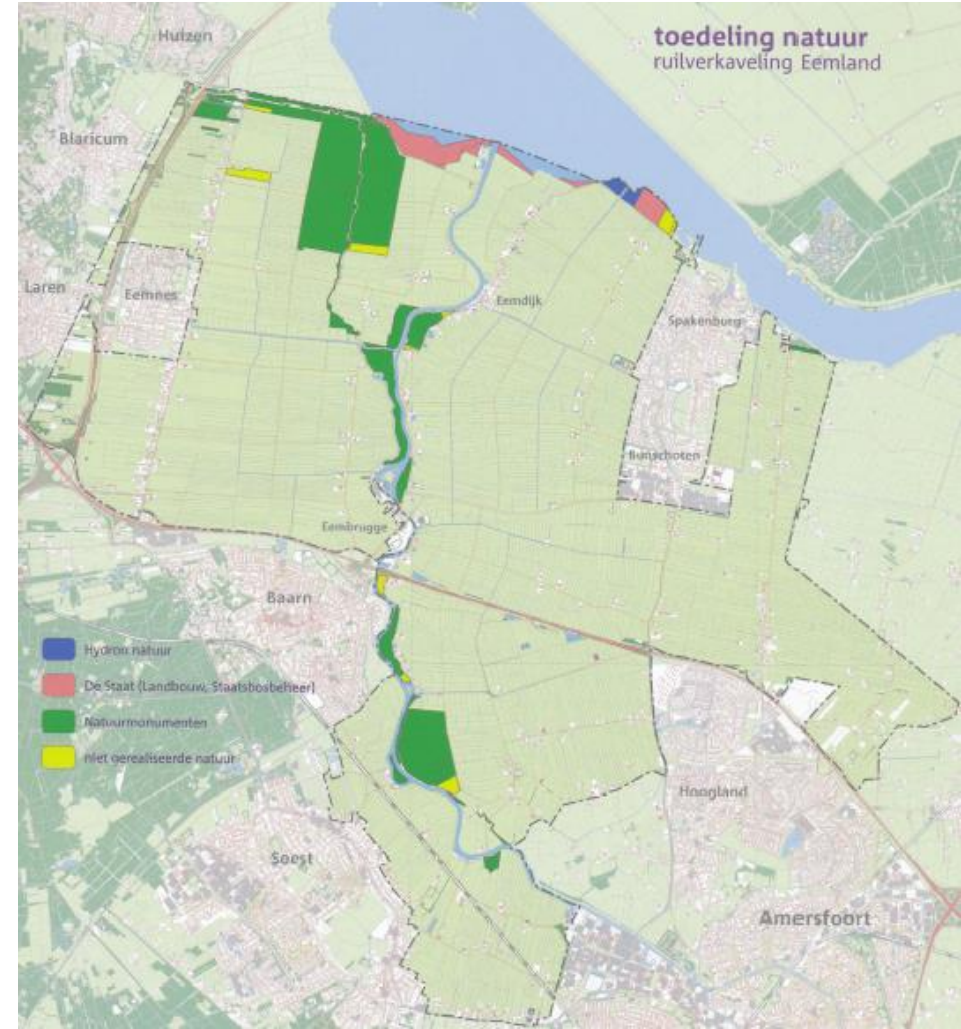
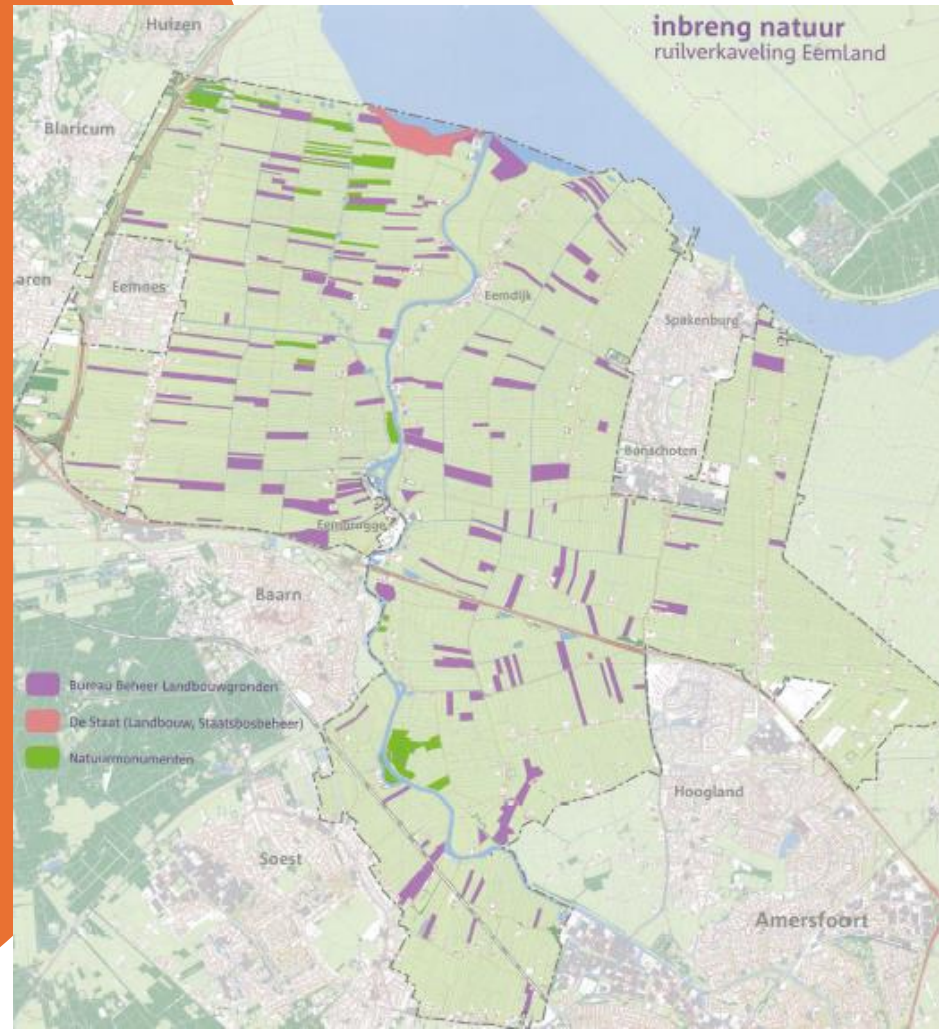
Bron: Dienst Landelijk Gebied, Kadaster

historie, voorbeeld Eemland (met dank aan Kadaster)

historie, voorbeeld Eemland

Met dank aan kadaster

A large orange circle on the left side of the slide, partially cut off by the edge.

Wat is er veranderd in het instrument onder de Omgevingswet

- Betere borging van rechtszekerheid
- **Snellere procedures**
 - **processtappen Omgevingswet**
 - **ook door het Kadaster verwerkt**
- Betere participatie

A large orange circle on the left side of the slide, partially cut off by the edge.

Omgevingswet: Twee soorten verkavelings- instrumenten

- Kavelruil
(vaak genoemd: vrijwillige kavelruil)
- Herverkaveling
(vaak genoemd: wettelijke herverkaveling)

Begrippen landinrichting en herverkaveling in de Omgevingswet

- Omgevingswet: landinrichting strekt tot verbetering van de inrichting van het landelijk gebied in overeenstemming met de functies die aan de betrokken locaties zijn toegedeeld
- Omgevingswet: herverkaveling kan deel uitmaken van landinrichting
- Mijn definitie van landinrichting: uitvoering van werken + toepassing van verkavelingsinstrumenten
- Toepassing van landinrichting en van verkavelingsinstrumenten is onderdeel van grondstrategie

Landinrichting

nieuwe toepassing?

I

- landinrichting past heel erg goed bij gestapelde opgaven & gehele of gedeeltelijke functieverandering, juist ook omdat doelbereik groot is: win-win voor landbouw en andere functies
- geschikt voor kleinere gebieden (max enkele 1000-en ha)
- kortere doorlooptijden (max 5 – 6 jaar)
- Landinrichting: goed voertuig voor (vervolg) gebiedsproces
- publieke besluitvorming verzekerd – ook omgevingsplan en peilbesluit

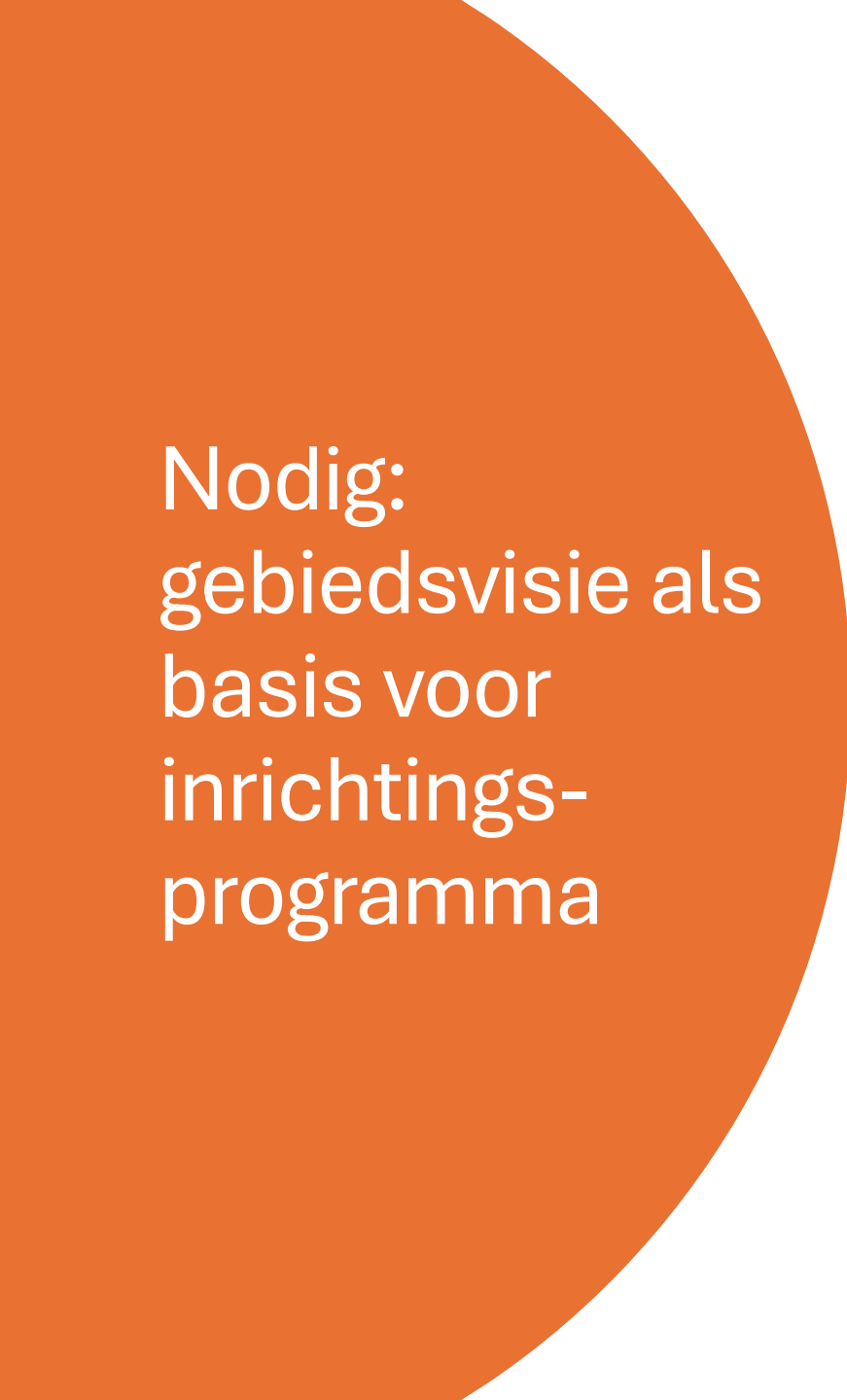
Landinrichting

nieuwe toepassing?

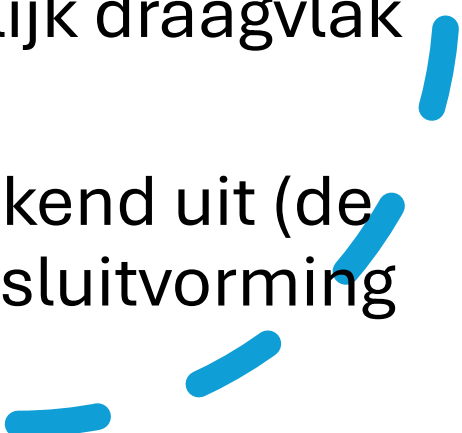
II

- de borging van rechtszekerheid is aanzienlijk; iedereen wordt er beter van
- goede basis voor innovatie en verduurzaming
- Kracht: ultieme combinatie van ondernemersaanpak en gebiedsaanpak

A large orange circle is positioned on the left side of the slide, partially cut off by the edge. It contains white text.

Nodig: gebiedsvisie als basis voor inrichtings- programma

- absolute voorwaarde: helderheid en consensus over toekomstperspectief
 - met provincies in de lead
 - perspectief, uitlegbaar in het gebied
 - bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak
 - gedeeld door overheden, blijkend uit (de doorvertaling in) publieke besluitvorming
-
- A series of blue brushstroke-like lines are located in the bottom right corner of the slide.

Nodig: Grond & Grondstrategie

- Grond:
 - eigendom van grond
 - beschikbaarheid
 - markttoegang & vrije markt
 - ruilgrond – zonder ruilgrond:
niet beginnen aan herverkaveling
- Grondstrategie: definitie

opbouw grondstrategie

opbouw
grondstrategie

samenhangende
elementen in de
uitvoering

Verplicht

onteigening

wetsvoorstel grinwis/holman
met soort van gve-norm

wettelijke herverkaveling

compensatiesystematiek veenweiden

Bedrijfsgericht

grondmarktregulering

Gebiedsgericht

voorkeursrecht

herwaardering

zelfrealisatie

ANB

vrijwillige kavelruil

aan- en verkoop & ruilen

Vrijwillig

Nodig:
Vakmanschap,
kennis,
organisatie-
vermogen

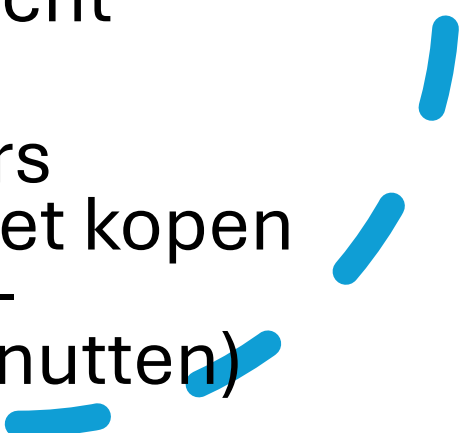
A large orange circle on the left side of the slide, partially cut off by the edge.

Nodig:
Vakmanschap,
kennis,
organisatie-
vermogen

- Verantwoordelijkheid voor uitwerking en uitvoering hoort in de gebieden, niet op provinciehuizen
 - Bestuurscommissies met mandaat en opdracht
 - Ondersteuning door project- of gebiedsorganisaties van (of gefinancierd door) overheden en het Kadaster
 - Ook in de organisatie gebiedsaanpak en bedrijfsaanpak combineren
-
- A blue dashed line in the bottom right corner, consisting of several short, curved segments.

A large orange circle is positioned on the left side of the slide, partially overlapping the text.

Tenslotte, nieuwe concepten

- Vaker schakelen in je aanpak (van het ene kwadrant naar het andere)
 - Herverkavelen met lagere ruilpercentages, specifiek voor bv. ANB, Herwaardering of GBDA; of kiezen voor kavelruil
 - Vaker een ruilmoment organiseren
 - Gebiedsgericht & bedrijfsgericht
 - Grondbeschikbaarheid anders arrangeren (evt. ophouden met kopen als overheid, maar wel grond-coöperaties supporten en benutten)
-
- A series of blue brushstroke-like lines are located in the bottom right corner of the slide.